GRADA®

Kolektiv autorů

Operační polohy

Gelová podložka s neutrální elektrodou pro RF elektrochirurgii

Podložka s neutrální elektrodou je velká gelová podložka omezující tok elektrického proudu.

Zvyšuje pacientovu bezpečnost a slouží jako plně voděodolná a opakovaně použitelná antidekubitální podložka.

Nejsou zapotřebí lepicí neutrální elektrody, odstraňuje se riziko popálení pacienta na místech přilepení.

Podložka je vyplněna viskoelastickým polymerem, který zvyšuje komfort pacienta.

Varianty podložek s neutrální elektrodou:

Podložka s jedním kabelem	120 cm x 50 cm x 1.3 cm
Podložka se dvěma kabely	120 cm x 50 cm x 1.3 cm
Pediatrická podložka	85 cm x 40 cm x 1.3 cm
Podložka Pad-Lite	120 cm x 50 cm x 0.3 cm

distributor:
DAHLHAUSEN CZ
... intenzivní péče
DAHLHAUSEN CZ, spol. s r.o.
Knínická 1577/8, 664 34 Kuřim
tel. : 541 422 070 | fax : 541 422 071
www.dahlhausen.cz | info@dahl.cz

Gelové polohovací podložky

Komfortní, stabilní, bezpečné

Laterální pozice

Vlastnosti:

- vyrobeno z viskoelastického gelového polymeru
- poskytuje výbornou ochranu jednotlivých částí těla během operace
- chrání před vznikem dekubitů a poraněním nervů
- RTG transparentní a antibakteriální
- biokompatibilní
- snadná údržba, čištění a desinfekce
- provozní teplota od - 10 °C do + 50°C

Stavitelné třmeny pro litotomickou polohu

distributor:

DAHLHAUSEN CZ
... intenzivní péče

DAHLHAUSEN CZ, spol. s r.o.
Knínická 1577/8, 664 34 Kuřim
tel. : 541 422 070 | fax : 541 422 071
www.dahlhausen.cz | info@dahl.cz

Kolektiv autorů

Operační polohy

Grada Publishing

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy
Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude ***trestně stíháno****.*

Kolektiv autorů Oddělení centrálních sálů a sterilizace
Fakultní nemocnice Hradec Králové

Operační polohy

Koordinátor:
Ing. Jiří Mošna, MBA

Recenze:
prof. MUDr. Miloš Broďák, Ph.D. – přednosta kliniky, Urologická klinika
Fakultní nemocnice Hradec Králové

Vydání odborné knihy schválila Vědecká redakce nakladatelství Grada Publishing, a.s.

Grada Publishing, a.s., 2021
Fotografie © Fakultní nemocnici Hradec Králové
Cover Design © Grada Publishing, a.s., 2021

Vydala Grada Publishing, a.s.
U Průhonu 22, Praha 7
jako svou 7454. publikaci
Odpovědná redaktorka Mgr. Helena Vorlová
Sazba a zlom Antonín Plicka
Počet stran 72
1. vydání, Praha 2021

Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod a.s.

Názvy produktů, firem apod. použité v knize mohou být ochrannými známkami nebo registrovanými ochrannými známkami příslušných vlastníků, což není zvláštním způsobem vyznačeno.

Postupy a příklady v této knize, rovněž tak informace o lécích, jejich formách, dávkování a aplikaci jsou sestaveny s nejlepším vědomím autorů. Z jejich praktického uplatnění však pro autory ani pro nakladatelství nevyplývají žádné právní důsledky.

ISBN 978-80-271-4132-6 (ePub)
ISBN 978-80-271-4131-9 (pdf)
ISBN 978-80-271-2077-2 (print)

Kolektiv autorů

MUDr. Vladimír Brzek, Ph.D. – vedoucí lékař, Oddělení centrálních sálů a sterilizace Fakultní nemocnice Hradec Králové

Bc. Pavlína Kutílková – vrchní sestra, Oddělení centrálních sálů a sterilizace Fakultní nemocnice Hradec Králové

Olga Lochmanová – úseková sestra všeobecné chirurgie, Oddělení centrálních sálů a sterilizace Fakultní nemocnice Hradec Králové

Ivana Houserová – úseková sestra všeobecné chirurgie, Oddělení centrálních sálů a sterilizace Fakultní nemocnice Hradec Králové

Eva Kubíčková – úseková sestra kardiochirurgie, Oddělení centrálních sálů a sterilizace Fakultní nemocnice Hradec Králové

Ladislava Poppová – úseková sestra traumatologie, Oddělení centrálních sálů a sterilizace Fakultní nemocnice Hradec Králové

Bc. Lucie Šmejkalová – úseková sestra urologie a robotické chirurgie, Oddělení centrálních sálů a sterilizace Fakultní nemocnice Hradec Králové

Iveta Vrbacká – všeobecná sestra se specializovanou způsobilostí pro perioperační péči, úsek Traumatologie, Oddělení centrálních sálů a sterilizace Fakultní nemocnice Hradec Králové

Bc. Iva Moníková – všeobecná sestra se specializovanou způsobilostí pro perioperační péči pověřená koordinací seminářů a školení, Oddělení centrálních sálů a sterilizace Fakultní nemocnice Hradec Králové

Václav Koritenský, Michal Kosina, Petr Lochman, Miroslav Peťák, Radovan Šabata, Lukáš Tesař, Ondřej Vališ, Jan Židů – kolektiv sanitářů, Oddělení centrálních sálů a sterilizace Fakultní nemocnice Hradec Králové

Prof. MUDr. Jiří Manďák, Ph.D. – děkan Lékařské fakulty Hradec Králové, Univerzita Karlova v Praze, vedoucí katedry chirurgie, lékař kardiochirurgické kliniky FN HK

Mgr. Erna Mičudová – zástupce zdravotnického náměstka pro NLZP pro pracoviště Bohunice a porodnice FN Brno

Mgr. David Havlíček – vedoucí Oddělení kvality Fakultní nemocnice Hradec Králové

Autor fotografií

Ing. Jan Kratochvíl – biomedicínský inženýr, Oddělení centrálních sálů a sterilizace Fakultní nemocnice Hradec Králové

Obsah

Úvodní slovo 8–10
Úvodní slovo autorů 11

Všeobecná chirurgie
– poloha na zádech 1 12–13
– poloha na zádech 2 14–15
– poloha na zádech: schaut 16–17
– gastrická bandáž 18–19
– poloha gynekologická 20–21
– jack knife 22–23
– poloha na břiše 24–25

Urologie
– poloha na zádech 26–27
– poloha na boku 28–29
– poloha „ani ryba ani rak“ 30–31
– poloha PEK záda 32–33
– poloha PEK břicho 34–35
– poloha gynekologická 36–37

Traumatologie
– poloha na zádech 38–39
– poloha na břiše 40–41
– plážové křeslo 42–43
– operace horní končetiny 44–45
– operace femuru (DFN, RAFN) 46–47
– poloha artroskopie 48–49
– operace tibie 50–51
– operace tibie: schaut 52–53
– poloha extenze 54–55

Kardiochirurgie
– AKB, chlopenní vady 56–57
– MIC 58–59
– MIDCAB, pacemaker 60–61
– thorakoskopický MAZE 62–63

Robotická chirurgie 64–67

Souhrn 69

Summary 71

Úvodní slovo

Bezpečnost pacienta patří dnes mezi hlavní priority každého zdravotnického zařízení. Jsou vypracovávána pravidla, metodické pokyny a standardní ošetřovatelské postupy. Všechna tato opatření směřují k zajištění co nejvyšší kvality a bezpečnosti. A to nejen jejich vytvořením, ale především jejich dodržováním. To se týká i velmi specifické perioperační péče ve všech chirurgických oborech.

Polohování pacienta je nedílnou součástí každého operačního výkonu. Cílem je správná a bezpečná poloha pacienta zajišťující optimální přístup chirurga k provedení operace a umožňující současně udržovat a kontrolovat základní životní funkce anesteziologem. Zároveň snižuje riziko poranění nebo poškození pacienta během operace právě v souvislosti s polohou.

Přestože je polohování pacienta považováno za úkon standardní, rutinní, nesmí být podceňováno a musí být provedeno vždy správně. Nesprávné uložení pacienta má negativní vliv na průběh operace a může způsobit závažné komplikace s mnohdy trvalými následky.

Bezpečné polohování musí být týmová práce. Každý člen operačního týmu hraje významnou roli a sdílí odpovědnost za zavedení a udržování správné polohy pacienta s použitím adekvátních polohovacích pomůcek.

Dostatečná a správná informovanost a sjednocení všech postupů v tom hraje zásadní roli.

Publikace „Operační polohy" autorského kolektivu z Oddělení centrálních sálů a sterilizace Fakultní nemocnice Hradec Králové je skvěle dokumentované dílo s množstvím názorných autorských fotografií a srozumitelným doplňujícím textem. Může sloužit jako metodický podklad, závazný manuál, ke zvýšení bezpečnosti pacienta během operace ve všech specializovaných operačních oborech.

V Hradci Králové 19. června 2020 *prof. MUDr. Jiří Manďák, Ph.D.*

Úvodní slovo

Nejen perioperační péče, ale celé ošetřovatelství se v posledních letech rozvíjí, a to nejen po stránce samotného poskytování zdravotní péče, ale i v rámci vědecké, přednáškové a publikační činnosti. Důkazem je i tato kniha. V záplavě informací reagujících na vědecký a technický pokrok je každé názorné a zjednodušující zpracování těchto poznatků přínosem pro pracovníky i pacienty. Názorné pokyny, pochopitelné pro personál s různým vzděláním zvyšují kvalitu a snižují riziko pochybení. To byl důvod, proč jsem po zhlédnutí prezentace, která se stala základem této knihy, autory vyzvala k jejímu zpracování. I když mohou mít někteří čtenáři k jejímu obsahu připomínky v tom smyslu, že oni při realizaci některých poloh postupují třeba trochu jinak, například při výběru polohovacích pomůcek, základní myšlenka je vždy stejná. Jde o to zajistit polohu při operačním výkonu pro pacienta i operatéra tak, aby byla pro obě strany bezpečná a vyhovující.

Přeji všem, kteří se na této publikaci podíleli, úspěch a spokojenost s odvedenou prací a knize to, aby byla hodně využívána.

V Brně 17. června 2020 *Mgr. Erna Mičudová*

Úvodní slovo

„Kdo ztratí důvěru, víc ztratit nemůže.“
Publilius Syrus

Ve zdravotnických učebnicích se o polohování pacienta dočtete mnohé. Pokud se na toto téma více zaměříte, zjistíte, že většina pouček pracuje s pacienty při vědomí, schopnými alespoň částečně spolupracovat. Problematika polohování před zahájením operačního výkonu v celkové anestezii nebo v jeho průběhu je však zcela specifická.

Mylná představa, že pacient jednoduše leží za dozoru operačního personálu, může vést laiky ke zlehčování nebo přehlížení této problematiky. Zkušení ovšem vědí, že důsledky nesprávného polohování mohou být velmi vážné. Jedná se o situace, které v lepším případě „pouze“ komplikují samotný operační výkon, ale v krajních případech se stávají přímou příčinou závažných traumat. Traumat, která se rozvíjejí s odstupem času, postupně, bez možnosti rychlého uzdravení, s rizikem trvalých následků. Takové situace poté prodlužují celkovou délku pobytu pacienta v nemocničním zařízení, zatěžují jej fyzicky i psychicky.

Výše uvedené nemá čtenáře znepokojit, ale naopak zdůraznit fakt, že schopnost zvolit k danému výkonu správnou operační polohu představuje základní kámen kvalitní a bezpečné péče v této oblasti. Adekvátní příprava pacienta má významný vliv na celkový průběh výkonu a zasahuje do činnosti všech přítomných odborností, nesmí se proto nikdy podcenit.

Poskytování jakékoliv zdravotní péče je úzce spjato s důvěrou a odevzdání se do rukou zdravotnického personálu za účelem operačního výkonu je jejím nejvyšším projevem. Snaha o udržení péče bez zbytečných chyb a komplikací se tak jeví o to důležitější.

Děkuji proto čtenáři, který si zvolil právě tuto publikaci, a projevil tak zájem o znalost problematiky polohování pacienta. A děkuji také kolektivu Oddělení centrálních sálů a sterilizace Fakultní nemocnice Hradec Králové za vytvoření materiálu, který se účinnou formou podílí na udržování vysoké úrovně kvality péče, bezpečí a důvěry pacienta.

V Hradci Králové 15. června 2020 *Mgr. David Havlíček*

Úvodní slovo autorů

Pokud se vám dostane do rukou naše publikace, je celkem jisté, že vás zajímají chirurgické obory, bezpečnost pacienta a edukace personálu.

Na Oddělení centrálních sálů a sterilizace Fakultní nemocnice Hradec Králové se snažíme neustále zkvalitňovat péči o pacienty, kteří podstupují operační výkony. Jedním ze zásadních aspektů dobře plynoucího operačního výkonu a zdárného pooperačního stavu je správná poloha pacienta, kterou zajistí nejen kvalitní operační stoly, polohovací a fixační pomůcky, ale především znalosti a pochopení důležitosti uložení pacienta personálem do správné polohy s použitím adekvátních pomůcek.

Publikace je přínosem především pro všeobecné sestry a sanitáře pracující na operačních sálech, lékaře chirurgy a anesteziologický tým.

Je určena pro operační obory všeobecné chirurgie, traumatologie, urologie, kardiochirurgie a robotické chirurgie, nicméně i další chirurgické obory z ní mohou čerpat nebo si vytvořit vlastní manuály pro další polohy pacientů.

Publikace přispívá k lepší komunikaci mezi členy operačního týmu a usnadňuje edukaci nových pracovníků.

V Hradci Králové 25. června 2020 *kolektiv autorů*

Všeobecná chirurgie – poloha na zádech 1

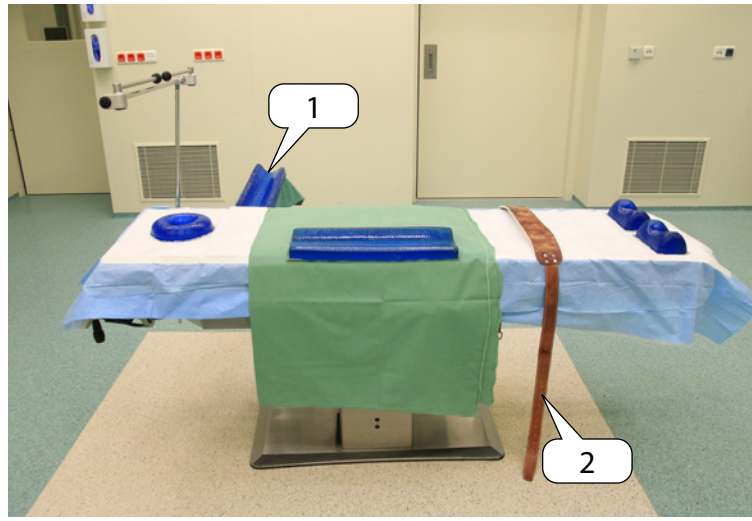

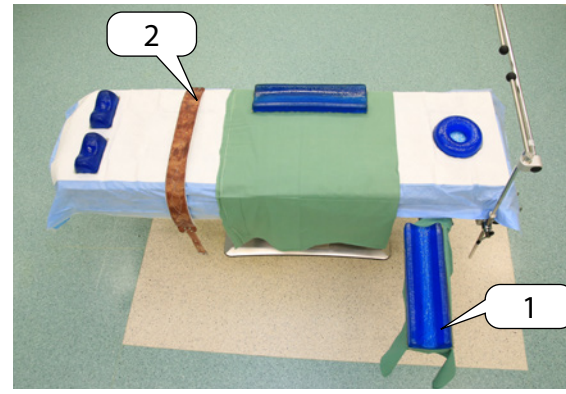

Přidané komponenty k operačnímu stolu

1. područka
2. fixační pás

Použité gelové podložky

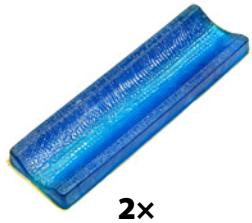

2×

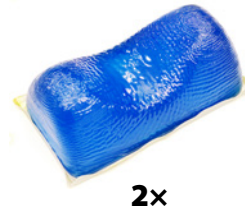

2×

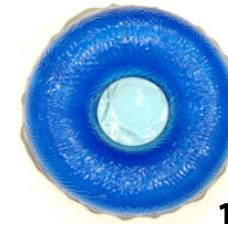

1×

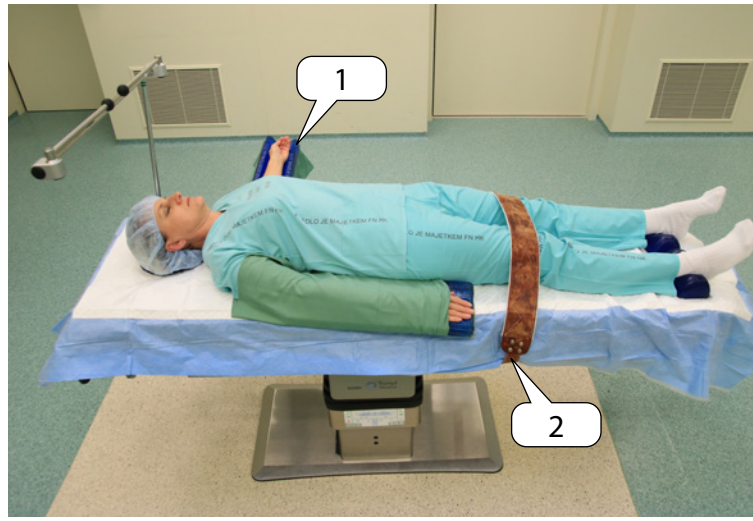

Přidané komponenty k operačnímu stolu

1. područka
2. fixační pás

Použité gelové podložky

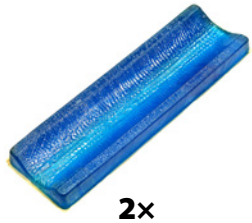

2×

2×

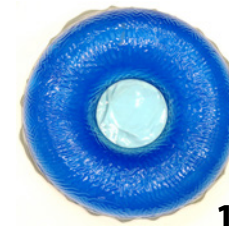

1×

Všeobecná chirurgie – poloha na zádech 2

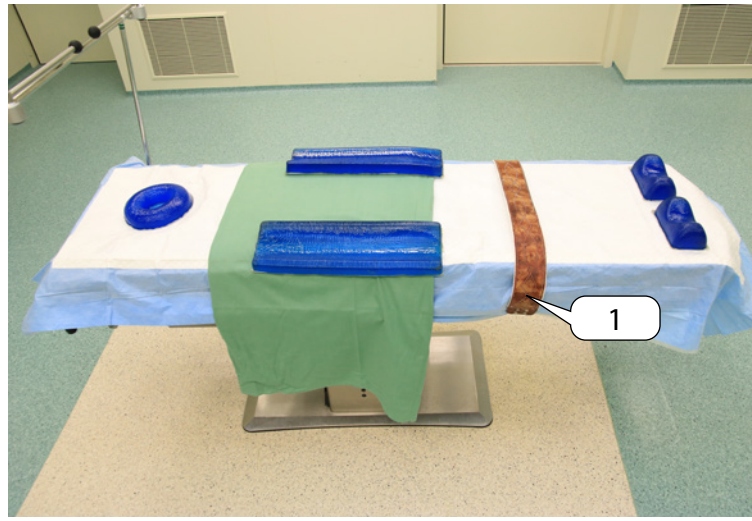

Přidané komponenty k operačnímu stolu

1. fixační pás

Použité gelové podložky

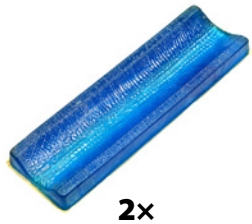

2×

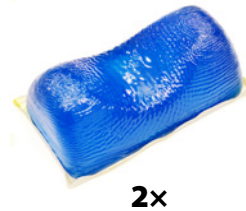

2×

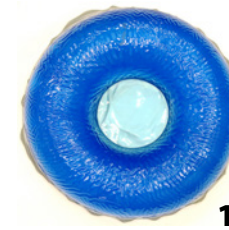

1×

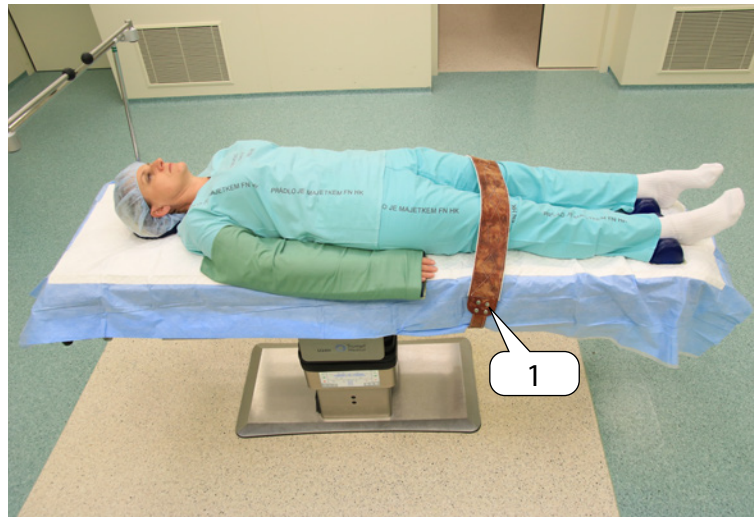

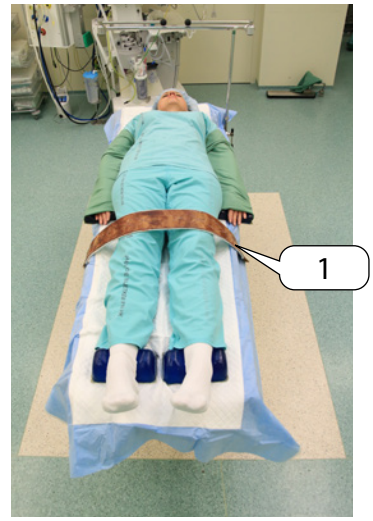

Přidané komponenty k operačnímu stolu

1. fixační pás

Použité gelové podložky

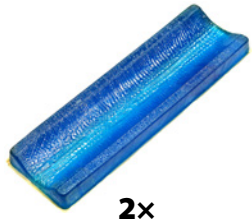

2×

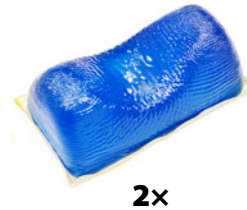

2×

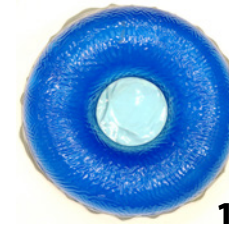

1×

Všeobecná chirurgie – poloha na zádech: schaut

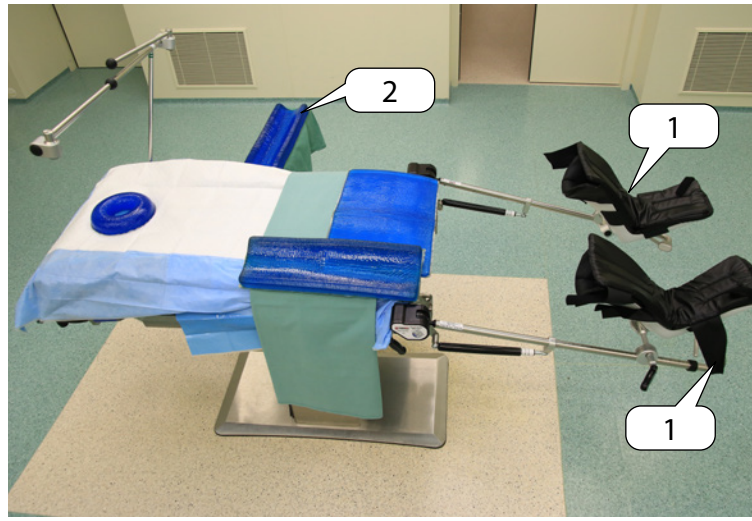

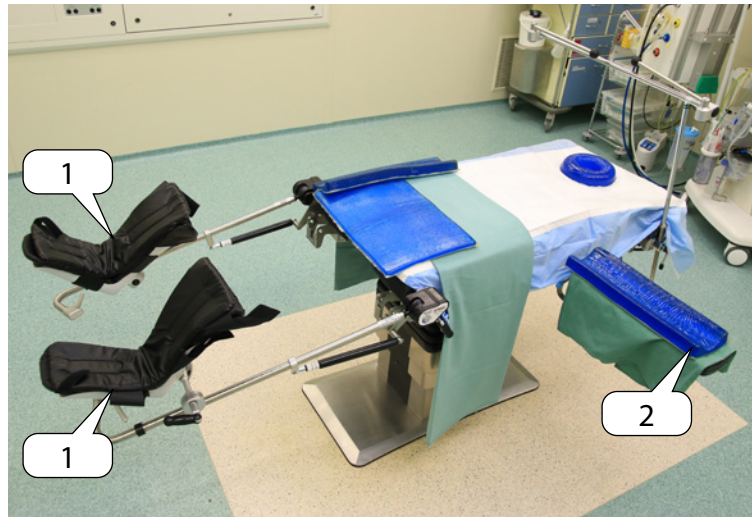

Přidané komponenty k operačnímu stolu

1. pneumatický schaut (2 ks)
2. područka (pouze pro anesteziologickou přípravu)

Použité gelové podložky

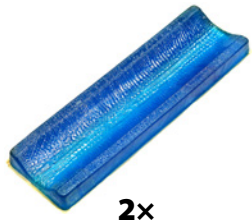

2×

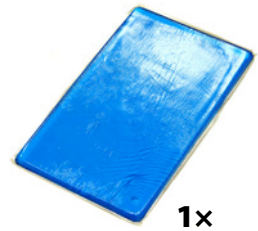

1×

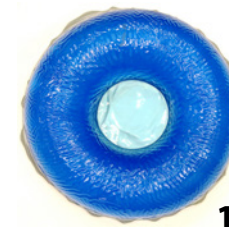

1×

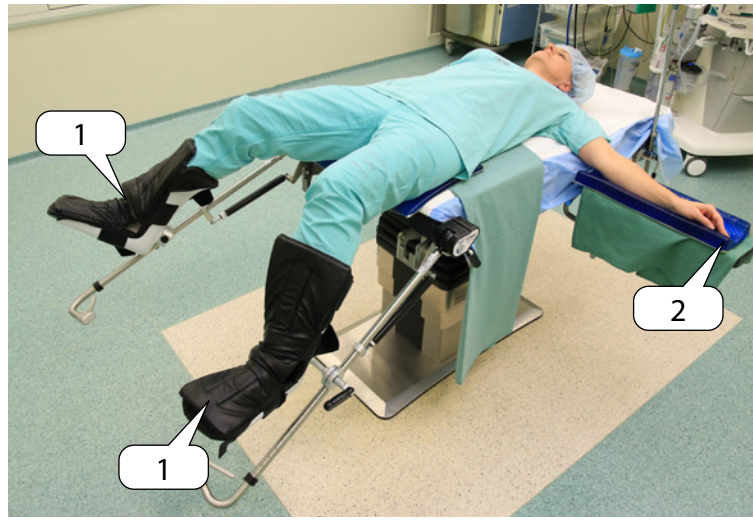

Přidané komponenty k operačnímu stolu

1. pneumatický schaut (2 ks)
2. područka (pouze pro anesteziologickou přípravu)

Použité gelové podložky

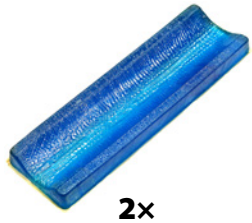

2×

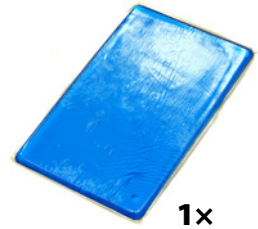

1×

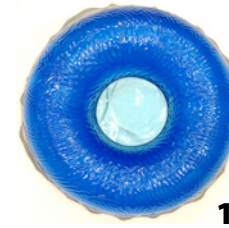

1×

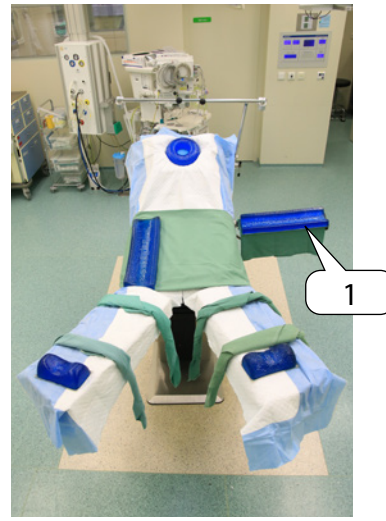

Přidané komponenty k operačnímu stolu

1. područka

Použité gelové podložky

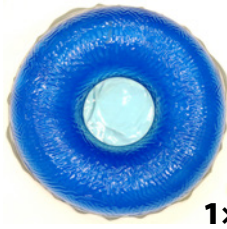
1×

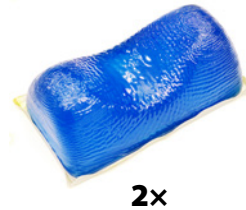
2×

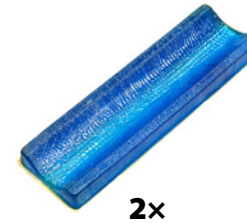
2×

Přidané komponenty k operačnímu stolu

1. područka

Použité gelové podložky

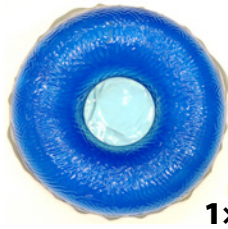
1×

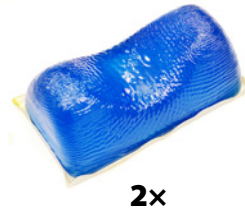
2×

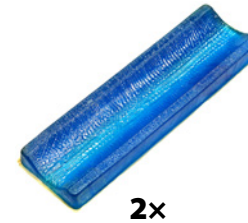
2×

Všeobecná chirurgie – poloha gynekologická

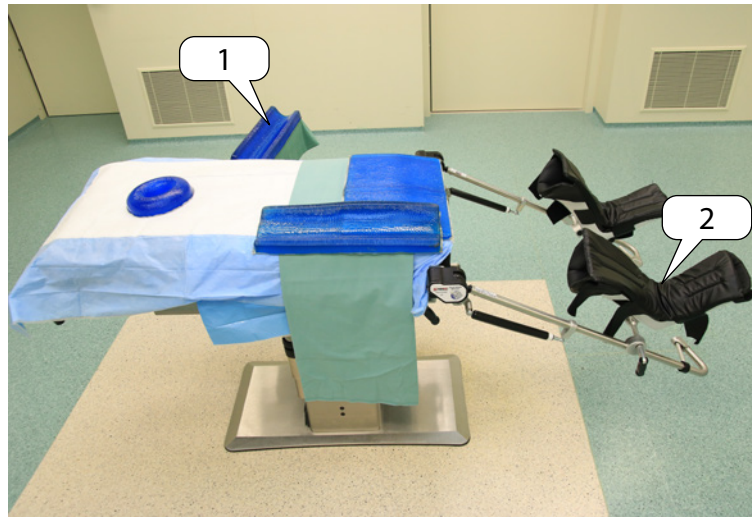

Přidané komponenty k operačnímu stolu

1. područka
2. pneumatický schaut (2 ks)

Použité gelové podložky

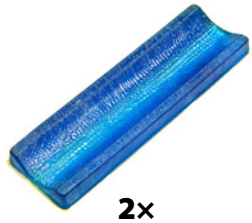

2×

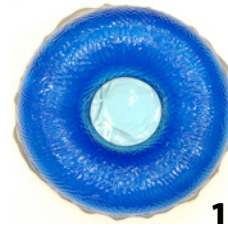

1×

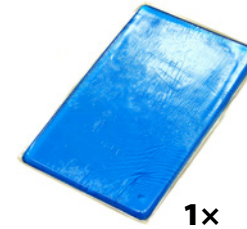

1×